

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2009 • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 35 • ΕΤΟΣ 37

• Περιβάλλον και Τέχνη • Η EUROPA NOSTRA βραβεύει • Μαζί στην Υπουργό 10 οργανώσεις για τη βιοποικιλότητα • Άγιος Λαυρέντιος: Η πιό παλιά μονή του Πηλίου • Φυλορροούσα αρχιτεκτονική • Σύσσωμη η Κέα γιορτάζει μαζί μας • Το νερό στην Αμοργό • Μεγάλη πληγή: αιωρούμενα σωματίδια

Εξώφυλλο:
Η μονή του Αγίου Λαυρεντίου στο Πήλιο
Φωτογραφία:
Στέλιος Λεκάκης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 2009

Τετάρτη 25 Νοεμβρίου	Ημερίδα με τίτλο: «ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ: Αιγιαλός, Απαλλοτριώσεις Αρχαιολογικών Χώρων, Διατηρητέα Κτήρια». Η ημερίδα θα πραγματοποιηθεί στα γραφεία του ΔΣΑ, Ακαδημίας 60.	ΣΘΕΠ σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών & το Ελληνικό Ινστιτούτο Εκτιμητικής
4-6 Δεκεμβρίου	Εορταγορά	ΣΕΠΙ
Τετάρτη 13 Ιαν. 2010	Κοπή βασιλόπιτας (2.00 μμ)	
Πέμπτη 14 Ιαν. 2010	Σειρά Μαθημάτων ΣΑΚ: Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης (Ομιλητές: Κατερίνα Χατζηκωνσταντίνου, Λίλα Μαραγκού)	ΣΑΚ*
21 & 28 Ιανουαρίου 2010	Σειρά Μαθημάτων ΣΑΚ: Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης	ΣΑΚ*
Πέμπτη 4 Φεβρ. 2010	Η πιο παραδοσιακή Τσικνοπέμπτη	ΣΕΠΙ
Φεβρ. 2010 (Τετάρτες)	7ο Πανόραμα Οικολογικών Ταινιών	ΣΕΠΙ*
11, 18, 25 Φεβρ. 2010	Σειρά Μαθημάτων ΣΑΚ: Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτη	ΣΑΚ*
4, 11, 18 Μαρτίου 2010	Σειρά Μαθημάτων ΣΑΚ: Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης	ΣΑΚ*
Μάρτιος 2010 (Τετάρτες)	Βιοκλιματικός σχεδιασμός ελεύθερων χώρων - παραδείγματα εφαρμογής	ΣΘΕΠ*
8, 15, 21 Απριλίου 2010	Σειρά Μαθημάτων ΣΑΚ: Αρχαιολογία, Περιβάλλον και Πολίτης	ΣΑΚ*
5 Ιουνίου 2010	Συναυλία στο Ηρώδειο σε συνεργασία με το Φεστιβάλ Αθηνών	

ΣΘΕΠ - Συμβούλιο Θεσμικού Πλαισίου, ΣΕΠΙ - Συμβούλιο Επικοινωνίας, ΣΑΚ - Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, ΣΦΥΠ - Συμβούλιο Φυσικού Περιβάλλοντος, ΣΠΕ - Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Εκτός και αν αναγράφεται διαφορετικά, οι εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα στους χώρους της ΕΕ, Τριπόδων 28, Πλάκα (σταθμός μετρό Ακρόπολη). Για επιβεβαίωση ημερομηνιών καλέστε στα τηλέφωνα: 210 32 25 245 & 210 32 26 693.

- 3 Περιβάλλον και Πολιτισμός
- 4 Η Europa Nostra βραβεύει
- 5 Κοινή πρόταση 10 περιβαλλοντικών οργανώσεων
- 6 Διασώζεται η παλαιότερη μονή του Πηλίου, ο Άγιος Λαυρέντιος
- 7 Η «φυλλοροούσα» αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου
- 8 Κέα: «να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα...»
- 10 Δράσεις στις Πρέσπες
- 12 Αιωρούμενα σωματίδια
- 13 Πρόγραμμα «Αειφόρο Αιγαίο» Διαδρομές νερού στην Αμοργό Το αυτοκίνητο και η κλιματική αλλαγή
- 14 Παρουσίαση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ στην Ευρώπη
- 15 Πρόσωπα

Με μεγάλη χαρά πληροφορηθήκαμε ότι ο Κρίτων Αρσένης, πρώην συνεργάτης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (ως υπεύθυνος του Προγράμματος Αιγαίου) και νυν ευρωβουλευτής, εξελέγη κατά την πρώτη συνεδρίαση της Διακομματικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την «Κλιματική Αλλαγή, Βιοποικιλότητα και Βιώσιμη Ανάπτυξη» αντιπρόεδρος της Ομάδας και πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας για τα «Νησιά, Βουνά και Αραιοκατοικημένες Περιοχές». Επιπλέον, ο Κρίτων Αρσένης εξελέγη αντιπρόεδρος της Διακομματικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την «Ευημερία και Προστασία των Ζώων».

Εορταγορά

Εδώ και αρκετά χρόνια λίγο πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων, ανοίγουμε το σπίτι της οδού Τριπόδων για την καθιερωμένη πια εορταγορά μας και για τρεις ημέρες υποδεχόμαστε μέλη και φίλους.

Σας καλούμε και φέτος (4-6 Δεκεμβρίου 2009) να έρθετε να αγοράσουμε μαζί τα Χριστουγεννιάτικα δώρα μας επιλέγοντας ελληνικά μεταξωτά, είδη για το σπίτι, πρωτότυπα χειροποίητα στολίδια, παραδοσιακά γλυκά και άλλα εδέσματα, μοντέρνα κοσμήματα, παιδικά ρούχα και οικολογικά παιχνίδια. Το μεσημέρι μέσα σε μια

όμορφη παραδοσιακή χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα, μπορούμε όλοι να απολαύσουμε ένα νόστιμο μεσημεριανό γεύμα παρέα με φίλους. Σας περιμένουμε!

*Ο νέος μας δικτυακός τόπος λειτουργεί! Μείνετε ενήμεροι, www.ellet.gr <<http://www.ellet.gr>>

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με τη Νελίνα Καπετσώνη στο τηλέφωνο 210 3225245 εσωτ. 4.

του Γιάννη Μιχαήλ | ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Περιβάλλον και Πολιτισμός

Νέοι ορίζοντες για δύο αδιάσπαστες έννοιες

Στρέφουμε το πρόσωπό μας προς την τέχνη για να μη μας συντρίψει η πραγματικότητα

Φρίντριχ Νίτσε

Για την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ το Περιβάλλον και ο Πολιτισμός αποτελούν λόγω και έργω αδιαίρετες έννοιες. Αυτή η ΜΚΟ – Μη Κυβερνητική και ΜΚΟ Μη-Κερδοσκοπική Οργάνωση, όχι μόνο θεωρείται ως η μεγαλύτερη εθνική ΜΚΟ, αλλά και η μόνη στην Ελλάδα που υπηρετεί συγχρόνως αυτές τις δύο έννοιες.

Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι στόχοι της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ συμβαδίζουν σε γενικές γραμμές με εκείνες της UNESCO (Εκπαιδευτική, Κοινωνική και Πολιτισμική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών), η οποία επίσης ασχολείται, μεταξύ των άλλων δραστηριοτήτων της, με το περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά. Είναι γνωστή η ανακήρυξη από την UNESCO εξεχόντων πολιτισμικών θησαυρών ως στοιχείων της παγκόσμιας κληρονομιάς, π.χ. η Ακρόπολη των Αθηνών ή το Ανγκόρ Βάτ στην Καμπότζη. Από καιρό όμως οι ειδικοί της UNESCO προβληματίζονται με τη διεύρυνση των μορφών προστασίας. Έτσι, το 2003 η UNESCO αποφάσισε το σχηματισμό ενός νέου καταλόγου παγκόσμιας κληρονομιάς, ο οποίος διέυρνε τις δραστηριότητες

της σε νέα είδη πολιτισμού, εκείνα δηλαδή τα οποία ζωντανεύουν τους χώρους και τα κτήρια, συνδυάζοντας με αυτόν τον τρόπο τα μνημεία με τις μνήμες, την ιστορία με την παράδοση, τα ήθη με τα έθιμα αλλά και διάφορες άλλες μορφές τέχνης όπως κινηματογράφος, μουσική, χορό, εικαστικές τέχνες, θέατρο και ό,τι άλλο συνθέτει το τεράστιο εποικοδόμημα του πολιτιστικού γίγνεσθαι. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται η Πλατεία Τζαμάα Ελ Φνά του Μαρακές στο Μαρόκο. Εκεί στο μεγάλο και ασκεπή χώρο της πλατείας εκπλήσσεται κανείς από τις ζωντανές λαϊκές παραδόσεις, που θυμίζουν κάτι από την παλιά αθηναϊκή Οδό Αθηνάς: πλανόδοιοι οδοντίατροι και φαρμακοποιοί, γητευτές φιδιών και εκπαιδευτές κορακιών, μαγικοί παραμυθάδες και μυστηριώδεις μάντιες, μικρέμποροι κάθε είδους με τις πραμάθειες τους και τεράστια πρόχειρα μαγειρεία με τις μεθυστικές μυρωδιές τους. Και όλα αυτά να συνοδεύονται από μια ζωηρή οχλαγωγία και ατελείωτο βουητό. Αν έσβηνε αυτό το συνοθύλευμα στην πλατεία, τότε το Μαρόκο, όπου ζει ίσως η πιο γνή-

σια Ανατολή, θα έχανε ένα σημαντικό κομμάτι από το είναι του, την ιστορία και τις παραδόσεις του.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ δεν αρκείται στην πληθώρα των δημιουργικών της δραστηριοτήτων, αλλά προβληματίζεται πάντοτε σχετικά με τις θεωρητικές διαστάσεις και τις επιστημονικές τεκμηριώσεις. Για το σκοπό αυτό πριν δύο χρόνια οργάνωσε την Α΄ Σειρά Διαλογικών Μαθημάτων με τετραπλές εισηγήσεις διακεκριμένων ειδικών, που προσέγγισαν διάφορες πτυχές του μεγάλου αυτού θέματος με γνώμονα την εννοιολογική, αναπτυξιακή και πρακτική σχέση: Περιβάλλον – Πολιτισμός. Τα πολύ ενδιαφέροντα κείμενα αυτής της σειράς βρίσκονται υπό εκτύπωση.

Αν και στον πολιτισμό συμπεριλαμβάνεται κατ' εξοχήν η τέχνη, σ' αυτή την Α΄ Σειρά δεν είχε συμπεριληφθεί το μέγα πεδίο της τέχνης και, ιδιαίτερα, οι ζωντανές μορφές της, κατά το προαναφερθέν παράδειγμα της UNESCO. Έτσι το Φθινόπωρο του 2009 ακολουθεί η Β΄ Σειρά Διαλογικών Μαθημάτων με θέμα «Περιβάλλον και Τέχνη» που επιδιώκει μια πρώτη κατανόηση του περιβάλλοντος από την σκοπιά της τέχνης. Άλλωστε είναι γνωστό, ότι οι καλλιτέχνες πρώτοι ευαισθητοποιήθηκαν πρόωρα για τους επερχόμενους κινδύνους της καταστροφής του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

της Γεωργίας Κίκου | ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ»

Η Europa Nostra βραβεύει...

Πανευρωπαϊκό Βραβείο έλαβε το Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την EUROPA NOSTRA για την συνεισφορά του στην ευαισθητοποίηση των κατοίκων του Αιγαίου σχετικά με την αξία που έχει η προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς στην ποιότητα ζωής τους και στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών αυτών.

Το βραβείο ήρθε σε μια ευτυχή συγκυρία καθώς το 2009 το Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ συμπληρώνει τα πέντε χρόνια συνεχούς παρουσίας και έντονης δραστηριοποίησης. Έμπνευση για τη δημιουργία του αποτέλεσε η βραβευμένη ταινία «Φωνή Αιγαίου» της Λυδίας Καρρά στην οποία καταγράφεται η μοναδική ομορφιά του Αιγαίου που κινδυνεύει από την ανεξέλεγκτη δόμηση και την άναρχη ανάπτυξη. Στην εκδήλωση απονεμήθηκε επίσης **Τιμητική Διάκριση-Εύφημη Μνεία (2007)** για την αναστήλωση και την ανάδειξη της μονής του Αγίου Γεωργίου, της καθολικής εκκλησίας της Παναγίας του Βούργου καθώς και του τεμένους του Σουλεϊμάν στη Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου από τους εκπρόσωπους της EUROPA NOSTRA Denis de Kergorlay, (Πρόεδρος) και Κώστα Καρρά (Αντιπρόεδρος).

Η τελετή αυτή έλαβε χώρα την Παρασκευή 9 Οκτωβρίου 2009, στη Ρόδο, στο χώρο του αναστηλωμένου μοναστηριού του Αγίου Γεωργίου (14ος αι.) και συνδυάστηκε με την έναρξη της 45ης Συνόδου του Επιστημονικού Συμβουλίου της EUROPA NOSTRA με θέμα «Διαχείριση του μνημειακού

Ο Πρόεδρος της Europa Nostra ξεναγείται από τον κ. Κ. Σταματόπουλο στην έκθεση βραβείων της Europa Nostra στην Ελλάδα.

περιβάλλοντος και των τοποσήμων του: Η οχυρωμένη μεσαιωνική πόλη του Ρόδου» (9 έως 14 Οκτωβρίου). Λίγες μέρες νωρίτερα, την Τετάρτη 7 Οκτωβρίου, στο κτήριο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ έγιναν τα εγ-

καίνια έκθεσης φωτογραφίας με θέμα τα ελληνικά βραβευθέντα έργα της EUROPA NOSTRA από το 1978 έως το 2009, η οποία έμεινε ανοιχτή για το κοινό μέχρι τις 19 Οκτωβρίου.

Ημερίδα Ορκωτών Εκτιμήσεων / Απαλλοτριώσεις / Αποζημιώσεις

Ο θεσμός των επίσημων εκτιμήσεων ακινήτων εισήχθη στην Ελλάδα το 1978, όταν ιδρύθηκε το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών. Σήμερα, ζητούν εκτιμήσεις από το Σώμα όχι μόνο ιδιώτες, αλλά υποχρεωτικώς όλες οι δημόσιες υπηρεσίες όταν προτίθενται να προβούν σε αγοραπωλησίες ακινήτων. Όπως είναι εύλογο από τη λειτουργία του θεσμού έχουν προκύψει διάφορες ειδικές κατηγορίες εκτιμήσεων (αιγιαλός, απαλλοτριώσεις αρχαιολογικών χώρων, διατηρητέα κτήρια), οι οποίες πρέπει να διευκρινιστούν για να διευκολύνουν τις σχετικές διαδικασίες προς όφελος των πολιτών και των δημοσίων αρχών. **Για το σκοπό αυτό, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ σε συνεργασία με το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και το Ελληνικό Ινστιτούτο Εκτιμητικής διοργανώνει ημερίδα στο ΔΣΑ, την Τετάρτη 25 Νοεμβρίου 2009 (ώρα: 18.30) με θέμα «Απαλλοτρίωση και Αποζημίωση: ειδικές περιπτώσεις εκτιμήσεων».**

10 περιβαλλοντικές οργανώσεις υποβάλλουν στη νέα Υπουργό προτάσεις για τη βιοποικιλότητα

Κοινή πρόταση 10 περιβαλλοντικών οργανώσεων επιδόθηκε στην Υπουργό Περιβάλλοντος.

Το κενό στη θεσμική θωράκιση του ελληνικού φυσικού πλούτου έρχεται να καλύψει η πρόταση 10 περιβαλλοντικών οργανώσεων για ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας που παραδόθηκε στην Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κυρία Τίνα Μπιρμπίλη.

Η κοινή πρόταση των οργανώσεων WWF Ελλάς, Greenpeace, Αρκτούρος, Αρχέλων, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, ΜΟm, Καλλιστώ και Δίκτυο Μεσόγειος SOS, προτείνεται ως βάση διαλόγου για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού θεσμικού πλαισίου προστασίας του βιολογικού πλούτου της χώρας. Σε 18 κεφάλαια, η πρόταση συμπληρώνει σημαντικά κενά στην υπάρχουσα νομοθεσία, εκσυγχρονίζει υφισταμένες διατάξεις, και ενισχύει το υπάρχον νομικό καθεστώς.

Συγκεκριμένα, οι οργανώσεις προτείνουν:

1 > Εκσυγχρονισμό του συστήματος προστατευόμενων περιοχών και συντονισμό των διαφορετικών κατηγοριών προστασίας

2 > Ξεκαθάρισμα του καθεστώτος προστασίας και του πλαισίου διαχείρισης του δικτύου Natura 2000

3 > Συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την προστασία ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όπως οι μικροί υγρότοποι και οι βραχονησίδες

4 > Ρυθμίσεις για την προστασία του φυσικού χώρου, όπως κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης και συγκεκριμένων «δασοκτόνων» νομικών διατάξεων

5 > Ενίσχυση των μέτρων προστασίας των σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας, με ιδιαίτερες ρυθμίσεις για τα ενδημικά είδη και μέτρα που αντιμετωπίζουν την απειλή της εξαπλώσης εισβαλόντων και ξενικών ειδών

6 > Προστασία του βιολογικού πλούτου από την απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών

7 > Δημιουργία «Πράσινου Ταμείου», το οποίο θα εισπράττει τα ποσά που ήδη πληρώνουν οι φορολογούμενοι για την προστασία του περιβάλλοντος, με σκοπό τη χρηματοδότηση έργων όπως οι αστικές αναπλάσεις και η σωστή λειτουργία προστατευόμενων περιοχών

8 > Αναβάθμιση των ελεγκτικών μηχανισμών για την αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εγκλήματος

Σημειώνεται πως είναι η πρώτη φορά που κατατίθεται ολοκληρωμένη κοινή πρόταση περιβαλλοντικών οργανώσεων για συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις με στόχο την προστασία του βιολογικού πλούτου της χώρας.

Η πρόταση ανταποκρίνεται στην ανάγκη για επιτάχυνση της προσπάθειας αναχαίτισης των ρυθμών απώλειας της βιοποικιλότητας, με δεδομένο ότι οι παγκόσμιοι στόχοι για μείωση των απωλειών του πλανήτη σε βιολογικό πλούτο μέχρι το 2010 δεν έχουν επιτευχθεί. Ειδικά όμως στην περίπτωση της Ελλάδας, η μεγάλη οικολογική αξία των οικοσυστημάτων και ειδών, που ακόμα αντιστέκονται στις αυξημένες πιέσεις και σε δεκαετίες πολιτικής και κοινωνικής απαξίωσης, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για άμεση δράση.

Για περισσότερες πληροφορίες:
Δάφνη Μαυρογεώργου, Υπεύθυνη
Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
210 3225245 εσωτ. 2
email: sfyp@ellinikietairia.gr

της Αναστασίας Αριτζή | ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Διασώζεται η παλαιότερη μονή του Πηλίου, ο Άγιος Λαυρέντιος

«Η Ελλάδα είναι μια πανέμορφη χώρα. Για να διατηρήσουμε αυτήν την ομορφιά καθώς και το φυσικό περιβάλλον, πρέπει η εξέλιξη και η πρόοδος να βρίσκονται σε πλήρη ισορροπία με την πολιτιστική μας δημιουργία και παράδοση. Από πλευράς μας ολοκληρώσαμε ένα έργο, το οποίο αναστηλώσαμε με σεβασμό και παραδίδουμε με ευχαρίστηση στις αδελφές μοναχές, που με τη σειρά τους και με την πίστη που τις διακρίνει, θα αναδείξουν τη Μονή τους έτσι όπως αρμόζει».

Ο κ. Τάσος Λεβέντης, Πρόεδρος του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη με την Ηγουμένη της μονής.

Η αναστηλωμένη πτέρυγα

Με αυτά τα λόγια έκλεισε την ομιλία του ο κ. Τάσος Λεβέντης, Πρόεδρος του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη, στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 26 Σεπτεμβρίου 2009 στον Άγιο Λαυρέντιο του Πηλίου με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης των εργασιών στη βόρεια πτέρυγα της Μονής του Αγίου Λαυρεντίου. Πρόκειται για την έκτη αναστήλωση που ολοκληρώνεται από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ την οποία οι δεκάδες παρευρισκόμενοι, μέλη και φίλοι της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ αλλά και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, είχαν την ευκαιρία να θαυμάσουν από κοντά. Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, υπό την προεδρεία του κ. Κώστα Καρρά, με τη γενναιόδωρη χορηγία του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη ανέλαβε το 2007, μετά από δίχρονη προεργασία, την αποκατάσταση της βόρειας πτέρυγας της Μονής. Υπό την εποπτεία της 7ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ο αρχιτέκτων-μηχανικός κ. Σταύρος Μαμαλούκος, μέλος του ΣΑΚ, ανέλαβε την εφαρμογή της εγκεκριμένης μελέτης.

του Στέλιου Λεκάκη | ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΑΚ

Η «φυλλορροούσα» αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου

Μα, αξίζει να προστατεύουμε τις πολυκατοικίες, που τόσο μας έχουν ταλαιπωρήσει στην Αθήνα;

Αν και η ερώτηση στη συνέντευξη τύπου για το πρόγραμμα καταγραφής της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ήταν προφανής, η απάντηση είναι κάθε άλλο παρά απλή. Και αυτό γιατί από τους περισσότερους ανάμεσά μας λείπει το «φίλτρο» αναγνώρισης και εκτίμησης της αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου. Κάποια στοιχεία, που σημείωσαν -απαντώντας καταφατικά στην παραπάνω ερώτηση οι ειδικοί- είναι οι «εμπρόθετες» πολυδομικές διατυπώσεις, οι άρτιες αισθητικά και καθαρές γεωμετρικές φόρμες στο εξωτερικό αλλά και οι λειτουργικές προσεγγίσεις και οι μινιμαλιστικές επιλογές εσωτερικά, ή απλά «...είναι πιο ανθρώπινες από τα κουτιά των εργολάβων», όπως το έθεσε πριν από λίγες ημέρες μια κυρία που ζει σε μια τέτοια πολυκατοικία στα Ιλίσια και επικοινωνήσε τηλεφωνικά με το ΣΑΚ.

Η απουσία αυτού του «φίλτρου», έχει οδηγήσει στην ερήμωση και τη συστηματική κατεδάφιση πολλών τέτοιων κτηρίων, πράγμα που είναι περισσότερο ανησυχητικό, μιας και τα περισσότερα δεν αφήνουν εύκολα αναγνωρίσιμα ίχνη ούτε συνοδεύονται από τις «τύψεις» της εξόφωσης των νεοκλασικών κτηρίων, φορέ-

ων (μεταξύ άλλων) του εθνικού φαντασιακού. Στον αντίποδα: φωνές διαμαρτυρίας (π.χ. για τις περιπτώσεις της πολυκατοικίας στη Ζαλοκώστα 7 και της «κοσμοπολίτικης» πολυκατοικίας στην Παπαδιαμαντοπούλου 16), δράσεις ΜΚΟ και το πρόγραμμα καταγραφής του ΣΑΚ που αναζητά χορηγό για την ολοκλήρωσή του. Την επόμενη φορά, λοιπόν, που θα περπατήσετε στο Παγκράτι, στην Πλατεία Αμερικής, στην Κυψέλη, στο Κολωνάκι ή στο Κουκάκι, προσπαθήστε να ξεχωρίσετε αν κάποιο από τα «μοντέρνα» κτήρια διαφέρει και η αντικατάστασή του με ένα γυάλινο «υπερθέαμα» θα ήταν καλό για τη γειτονιά και την καθημερινότητά μας.

Περισσότερες πληροφορίες:
Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς:
2103225245 εσωτ.3
και sak@ellinikietairia.gr

Στο ερχόμενο *Theoretical Archaeological Congress 2009* στο Durham, οι συνεργάτες του ΣΑΚ Στέλιος Λεκάκης και Κατερίνα Χατζηκωνσταντίνου θα παρουσιάσουν ερευνητική εργασία που εξετάζει την αρχιτεκτονική και φαινομενολογική διάσταση κάποιων υπογεϊών μεσοπολεμικών κτηρίων που λειτούργησαν ως τόποι προστασίας μετά τον Α΄ Π.Π. και ως τόποι βασανιστηρίων κατά τον Β΄ Π.Π.

Περισσότερες πληροφορίες:
http://www.dur.ac.uk/tag.2009/programme_sessions.html#The_Affective_Properties_of_Architecture

Το κτήριο της οδού Ζαλοκώστα 7

της Λυδίας Καρρά | ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Κέα: «...λίγο ακόμα να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα...»

Τολμήσαμε επιτέλους με τις μικρές μας δυνάμεις στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, να κάνουμε ένα άνοιγμα στο ευρύ κοινό.

Η Τζια μας ενέπνευσε. Το ίδιο και ο ελληνιστικός πύργος, που ενώ για αιώνες έστεκε αγέρωχος, μετά το σεισμό που τον κλόνισε πριν από τριάντα χρόνια, μετατρεπόταν χρόνο με τον χρόνο σε σωρό από πέτρες. Η Πολιτεία δεν μπορούσε να τον αναστηλώσει γιατί «δεν υπήρχε μελέτη». Μας ενέπνευσε επίσης το αρχέγονο τοπίο με τις ελιές, τα σχίνα, τις κουτσουπιές, σπαρμένο με ταπεινά πανέμορφα ξωκλήσια και καθικιές, άφθαρτο ακόμη από την ανθρώπινη απληστία... Το πλέγμα των αρχαίων μονοπατιών...

Έτσι, την Παρασκευή 4 και το Σάββατο 5 Σεπτεμβρίου, μαζί με κατοίκους του νησιού γιορτάσαμε την έγκριση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο της μελέτης για τη στήριξη του Πύργου που ολοκληρώθηκε από τον πολιτικό μηχανικό Κ. Ζάμπα και τους συνεργάτες του. Τα χρήματα για τη μελέτη συγκέντρωσε η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με πολλές μικρές και μεγάλες χορηγίες.

Με πανσέληνο, στην πλαγιά με θέα τον Πύργο, καθισμένοι ανάμεσα στα άχυρα και τα στάρια, πάνω από 600 κάτοικοι και φίλοι της Τζιάς αφεθήκαμε στους ήχους της Ευανθίας Ρεμπούτσικα, του Παναγιώτη Καλαντζόπουλου, της Έλλης Πασπαλά

Ευανθία Ρεμπούτσικα - Παναγιώτης Καλαντζόπουλος

Στο αρχαίο μονοπάτι

και του Ανδρέα Συμβουλόπουλου. «Μια μαγική βραδιά», είπαν πολλοί.

Το πρωί του Σαββάτου, οδηγούμενοι από τον Jack Davis, διευθυντή της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών και τον Ανδρέα Μουζάκη, παραγωγό τοπικών προϊόντων, κατηφορίσαμε το αρχαίο μονοπάτι που οδηγεί στον πύργο.

Το δειλινό στριμωχθήκαμε στην γκαλερί Μαρίνα Κέας, δίπλα στ' αραγμένα σκάφη, για τη δημοπρασία έργων ζωγραφικής που γενναιόδωρα προσέφεραν οι Αλέκος Φασιανός, Ν. Στεφάνου, Γ. Μπιάτσου, Μ. Μπαρμπαρή, Ε. Green και Γ. Μυγάδης καθώς και δύο παλαιών βιβλίων, προσφορά

του Γ. Σπανδώνη. Με σύμβουλο την Ελισάβετ Λύρα και πρωτάρη δημοπράτη τον Κωνσταντίνο Μαρκουλάκη τα πήγαμε πολύ καλά. Αρκετοί φίλοι αλλά και άλλοι αγοραστές μας βοήθησαν.

Καταλήξαμε στο πανηγύρι με τις τοπικές γκαίντες και τα μεζεδάκια που τόσο πρόθυμα μαγείρεψαν οι γυναίκες του Πολιτιστικού Συλλόγου. Ο απόηχος της επιτυχίας της Τζιας θα συνεχιστεί για πολύ καιρό καθώς ο Πύργος της Αγίας Μαρίνας και η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ακούσθηκαν στο Πανελλήνιο.

Η συνταγή της επιτυχίας

Η συμπάρασταση του Δήμου και η συνεργασία μας με πολλούς φορείς του νησιού, την ΚΑ' ΕΠΚΑ, τους καλλιτέχνες, το Σύλλογο Γυναικών, το Πολιτιστικό Τμήμα της Νομαρχίας Κυκλάδων και το σχολείο. Όλα ήταν προσφορά, ακόμα και η διαφήμιση από την εταιρεία δημοσίων σχέσεων Asset Ogilvy.

Η συνδιοργάνωση με το ΣΚΑΐ και η στήριξη της Καθημερινής συνέβαλαν στην προβολή των εκδηλώσεων. Τους ευχαριστούμε θερμά, όπως και όλους όσους μας συμπαράστηκαν.

Καταλυτική στάθηκε η επιμελής προετοιμασία των εκδηλώσεων επί μήνες με συντονίστρια την Αγγέλα Κομνηνού, πρόεδρο της Τοπικής Επιτροπής Κέας και νέο μέλος του Δ.Σ. της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ και συνεργάτη την Αναστασία Αριτζή. Την κούραση που νοιώθαμε ήρθαν να γλυκάνουν τα λόγια του Παναγιώτη Καλαντζόπουλου που στη μέση της συναυλίας σταμάτησε και είπε:

Στον τόπο μας, πολλοί αναφέρονται ως οργανισμοί κοινής ωφελείας, αλλά εγώ ξέρω έναν: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ είναι πραγματικός οργανισμός που αγωνίζεται για το καλό του τόπου.

Τα βλέμματα όλων είναι τώρα στραμμένα στο νέο Υπουργό Πολιτισμού. Μαζί με τις ευχές μας για επιτυχία στο δύσκολο και τόσο σημαντικό έργο που ανέλαβε, του μεταφέρουμε και την επιθυμία χιλιάδων πολιτών να εγκρίνει την άμεση τοποθέτηση του ικριώματος για να αποφευχθούν περαιτέρω φθορές από τη βαρυχειμωνιά.

Υπογράψτε για τη διάσωση του πύργου στην ιστοσελίδα μας: www.ellet.gr

Ο Αλέκος Φασιανός και ο Κωνσταντίνος Μαρκουλάκης στη δημοπρασία

των Xavier Gremillet, GMB και Γιάννη Καζόγλου, ΕΠΠ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ συμβάλλει στην έρευνα των χειροπτέρων (νυχτερίδων) στην Πρέσπα

Οι νυχτερίδες των Πρεσπών προσελκύουν το ενδιαφέρον πολλών ερευνητών κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, μέσα από εθελοντικές αποστολές της γαλλικής οργάνωσης Groupe Mammalogique Breton (GMB) και της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών (ΕΠΠ). Έρευνες πεδίου πραγματοποιήθηκαν το 2004 και το 2007 στην ελληνική πλευρά της περιοχής από Γάλλους και Έλληνες ερευνητές, ενώ το καλοκαίρι του 2009 η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ συνέβαλλε στις προσπάθειές τους με τη φιλοξενία της ομάδας έρευνας στον Περιβαλλοντικό Σταθ-

μό στη Μικρολίμνη Πρεσπών. Μεταξύ άλλων, με τις καταγραφές του 2009 καλύφθηκαν σημαντικά κενά στη σχετική γνώση με δειγματοληψίες σε ενδιαίτηματα που δεν είχαν μελετηθεί επαρκώς έως σήμερα (όπως δάση και σπήλαια στην ελληνική και αλβανική πλευρά των Πρεσπών αντίστοιχα) και βελτιώθηκαν οι γνώσεις για την κατάσταση κάποιων ειδών που είχαν ήδη καταγραφεί (π.χ. εάν αναπαράγονται ή όχι). Χωρίς ακόμη να έχει καλυφθεί το σύνολο της διασυνοριακής προστατευόμενης περιοχής, προέκυψε ότι η Πρέσπα φιλοξενεί 25 είδη νυχτερίδων από τα 34 της Ευρώπης. Αξίζει επίσης να σημειωθεί, ότι το «σπίτι» της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ στην Πρέσπα, δηλαδή ο ιστορικής σημασίας Περιβαλλοντικός Σταθμός, αποτελεί σημαντική αποικία μικρών ρινόλοφων (*Rhinolophus hipposideros*), για τους οποίους λήφθηκε ειδική μέριμνα κατά τη διάρκεια των πρόσφατων εργασιών επισκευής του κτιρίου. Συγκεκριμένα, το καλοκαίρι του 2009 ο υπεύθυνος του Σταθμού κ. Γ. Κωνσταντινίδης φρόντισε να μένει ανοιχτό το παράθυρο του λεβητοστασίου, που φιλοξένησε θηλυκά με τα μικρά τους, ενώ διανοίχθηκε και ειδικό πέρασμα στη σκεπή του κτιρίου για να ξανα-αποκτήσουν οι νυχτερίδες πρόσβαση στο καταφύγιό τους στην παλιά καλά μονωμένη στέγη. Επιθυμία της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ είναι να διατηρηθεί η αποικία αυτή παράλληλα με τη χρήση του Σταθμού από εθελοντές για τη φύση! ■

της Τζένης Λαζάρου | ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ & ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ WWF ΕΛΛΑΣ

Η WWF Ελλάς φιλοξενείται στο σταθμό της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ στις Πρέσπες

Το να σκάβει κανείς, να βάφει τοίχους και να παρακολουθεί πελεκάνους σε βουνοκορφές, μπορεί να μη φέρνει στο νου ειδυλλιακές διακοπές και να φαντάζει σαν καταναγκαστικά έργα αλλά για τους 10 εθελοντές του WWF Ελλάς ήταν μια πραγματικά αξέχαστη εμπειρία. Για ακόμα μια χρονιά, οι εθελοντές προσέφεραν την πολύτιμη βοήθειά τους σε μία από τις σημαντικότερες οικολογικές περιοχές της χώρας μας, την Πρέσπα. Έζησαν κοντά στη φύση, εργάστηκαν, έμαθαν αλλά και διασκέδασαν. Γνώρισαν τους ανθρώπους του πεδίου και συναναστράφηκαν με τους κατοίκους των τοπικών κοινωνιών.

Το πρόγραμμα των Πρεσπών που πραγματοποιήθηκε ξανά το καλοκαίρι του 2009 ύστερα από τέσσερα χρόνια δεν θα ήταν εφικτό χωρίς την ευγενική παραχώρηση του ανακαινισμένου Περιβαλλοντικού Σταθμού στη Μικρολίμνη Πρεσπών από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Η λειτουργικότητα, η άνεση και η ευρυχωρία του σταθμού, σε συνδυασμό με τη μαγευτική θέα της Μικρής Πρέσπας, δημιούργησαν τις καλύτερες προϋποθέσεις διαμονής των εθελοντών. Σε αυτό συνετέλεσε και η ανιδιοτελής βοήθεια του κ. Γιώργου Κωνσταντινίδη που ήταν πάντοτε πρόθυμος να βοηθήσει τους εθελοντές και να κάνει την διαμονή τους όσο το δυνατόν πιο ευχάριστη και ομαλή. Τέλος, η κατασκήνωση αυτή δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την αμέριστη βοήθεια της Δάφνης Μαυρογιώργου που βοήθησε να οργανωθεί, να συντονιστεί και να τελεσφορήσει η διαμονή των εθελοντών στον Περιβαλλοντικό Σταθμό της Μικρολίμνης.

Σας ευχαριστούμε όλους από καρδιάς. ■

της Γεωργίας Κίκου |

ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ»

Έκθεση φωτογραφίας στη Νάξο

Τι αρέσει στα νησί τους και τι θα ήθελαν να ήταν διαφορετικό είχαν την ευκαιρία να μάθουν οι επισκέπτες της έκθεσης φωτογραφίας των μαθητών του νησιού με θέμα *η Νάξος μέσα από τα μάτια των παιδιών της (4-10 Ιουλίου)*. Οι φωτογραφίες αντικατοπτρίζουν το ανόθευτο βλέμμα που έχουν μόνο τα παιδιά και τα σχόλια τους, όπως πάντα, καυστικά και αποκομμένα από κάθε είδους διπλωματική συστολή. Έτσι, συγγενείς, τοπικοί παράγοντες και πολλοί επισκέπτες του νησιού μπόρεσαν να δουν τη Νάξο με ένα άλλο τρόπο, διαφορετικό από αυτό που δείχνουν οι τουριστικοί οδηγοί ή από αυτό που έχουν συνηθίσει. Οι φωτογραφίες που παρουσιάστηκαν ήταν αποτέλεσμα του διαγωνισμού φωτογραφίας με θέμα «Τι μου αρέσει στο νησί μου και θα θελα να διατηρηθεί, τι θα ήθελα να αλλάξει» που έλαβε χώρα στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Νάξου την άνοιξη του 2008. Ο διαγωνισμός διοργανώθηκε από το Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ σε συνεργασία με τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Κυκλάδων (τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης). Το Νοέμβριο του ίδιου έτους απονεμήθηκαν βραβεία στις καλύτερες συμμετοχές. ■

του Γεράσιμου Αράπη | ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

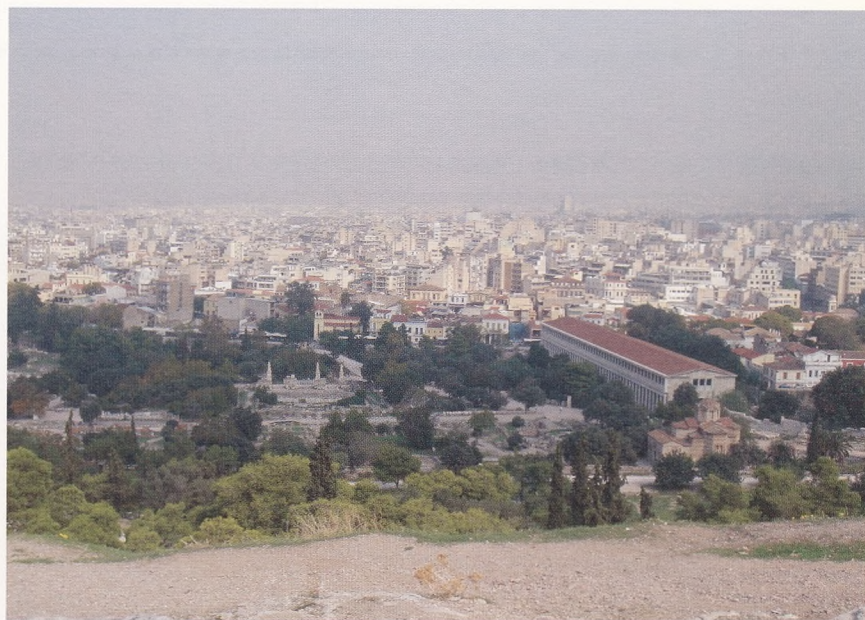
Αιωρούμενα Σωματίδια

Τα τελευταία χρόνια η προσοχή των ειδικών και της κοινωνίας στρέφεται όλο και περισσότερο στο θέμα των αιωρούμενων σωματιδίων της ατμόσφαιρας, τόσο για τα προβλήματα που προκαλούν στην υγεία του ανθρώπου, όσο και για τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και στα οικοσυστήματα.

Τα προβλήματα υγείας - νοσηρότητα και θνησιμότητα - που προκαλούν τα αιωρούμενα εισπνεόμενα σωματίδια, ιδιαίτερα με αεροδυναμική διάμετρο μικρότερη των 10 μm (Particulate Matter, PM_{10}) και 2.5 μm ($\text{PM}_{2.5}$) τεκμηριώνονται με πρόσφατες επιδημιολογικές έρευνες.

Τα αιωρούμενα σωματίδια εκπέμπονται σε σημαντικές ποσότητες από τους κινητήρες των αυτοκινήτων (κυρίως των πετρελαιοκίνητων), τις βιομηχανίες που καίνε μαζούτ και ντίζελ π.χ. για παραγωγή ενέργειας και άλλες διεργασίες σε αστικές περιοχές (θέρμανση πολυκατοικιών, φθορά κτιρίων, εκτέλεση δημοσίων έργων, τριβή ελαστικών, γαιώδης σκόνη, κλπ). Τα μικρά σωματίδια παραμένουν αιωρούμενα, ανάλογα με το μέγεθός τους, και μεταφέρονται σε μεγάλες αποστάσεις.

Η πορώδης επιφάνεια των σωματιδίων μπορεί να εισροφήσει βαρέα μέταλλα, θειικά και νιτρικά άλατα, πολυκυκλικούς αρωματικούς υδρογονάνθρακες και άλλες τοξικές ουσίες. Με την εισπνοή τα σωματίδια εισέρχονται στις πνευμονικές κυψελίδες και αεραγωγούς όπου εγκλωβίζονται λόγω του μικρού μεγέθους και των φυσικοχημικών τους ιδιοτήτων. Οι βασικοί μηχανισμοί δράσης των σωματιδίων έχουν μελετηθεί και περιλαμβάνουν κυρίως μηχανισμούς καταστροφής αντιοξειδωτικών ενζυμικών

συστημάτων και δημιουργίας οξειδωτικού stress. Οι συνέπειες είναι κυρίως οξειδωτικές βλάβες σε βιομόρια (λιπίδια, πρωτεΐνες, νουκλεϊνικά οξέα) των πνευμονικών ιστών.

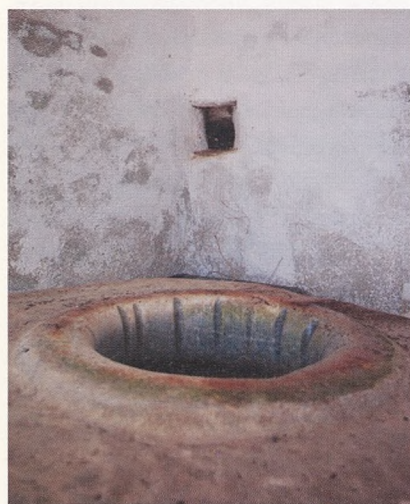
Όμως τα αιωρούμενα σωματίδια έχουν άμεση σχέση με τις όξινες εναποθέσεις (θειικά και νιτρικά άλατα που εγκλωβίζονται στα σωματίδια) και τους οξειδωτικούς ρύπους και με τις επιπτώσεις τους στους φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς και τα οικοσυστήματα. Πράγματι, τα αιωρούμενα σωματίδια αποτελούν συνήθως ένα μίγμα θειικών (SO_4^{2-}) και νιτρικών αλάτων (NO_3), οργανικής ύλης, γεωλογικής ύλης και ανθρακούχων μικροσωματιδίων. Τα σωματίδια μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα εναποτίθενται στην επιφάνεια των φυτών και των δένδρων, σε υδατικά συστήματα και στο έδαφος. Οι επιπτώσεις τους στα έμβια όντα και στα οικοσυστήματα είναι ανάλο-

γες του μεγέθους, της σύστασης και της περιεκτικότητας σε προσροφημένα τοξικά μέταλλα, οργανικές ουσίες και θειικά και νιτρικά άλατα. Οι επιπτώσεις στα φυτά ξεκινούν με την παρεμπόδιση της φωτοσύνθεσης, τη μείωση της αναπνοής των φυτών και της πρόσληψης θρεπτικών ουσιών από το έδαφος. Στα ζώα, τα σωματίδια μπορούν να επιδράσουν στην αναπαραγωγή, στη γενετική διαφοροποίηση, στην κατανομή και πυκνότητα του πληθυσμού και στην εν γένει βιοποικιλότητα. Σε επίπεδο κοινότητας ειδών, τα σωματίδια μπορούν να επιδράσουν στα τροφικά επίπεδα, στην κατανομή των ριζικών συστημάτων φυτών και δένδρων, στην παραγωγικότητα του εδάφους και στη βιομάζα. Τέλος στα οικοσυστήματα, οι επιπτώσεις των σωματιδίων αναμένεται να εμφανισθούν κυρίως στους κύκλους των θρεπτικών υλικών, στον υδρολογικό κύκλο και στη ροή της ενέργειας. ■

της Κατερίνας Χατζηκωνσταντίνου | ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑ, ΥΠ. ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ Α.Π.Θ.

Πρόγραμμα «Αειφόρο Αιγαίο»

Διαδρομές νερού στην Αμοργό: η παραδοσιακή διαχείριση υδάτινων πόρων και η βιώσιμη προοπτική της

Η υλοποίηση του προγράμματος είναι δυνατή με την συνεργασία του Δήμου Αμοργού και της Τοπικής Επιτροπής της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ στην Αμοργό, με τη γενναιοδωρή στήριξη του Ιδρύματος Λεβέντη και την ευγενική συνεισφορά και διαρκή υποστήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κυκλάδων.

Ο μεγάλος αριθμός των στερνών, των πηγών και των δεξαμενών στο νησί της Αμοργού αποτελεί ένα μοναδικό δίκτυο αποτελεσματικών παραδοσιακών πρακτικών συλλογής και διαχείρισης των υδάτινων αποθεμάτων που αποτέλεσε έναυσμα για το πρωτοποριακό αυτό πρόγραμμα. Η προστασία και ανάδειξη αυτού του δικτύου έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για λειτουργικούς όσο και για εκπαιδευτικούς σκοπούς, ιδιαίτε-

ρα σε ευαίσθητα οικοσυστήματα όπως αυτά των νησιών του Αιγαίου, όπου η κλιματική αλλαγή με τη συνεπαγόμενη μείωση των βροχοπτώσεων και η οικονομική ύφεση θα παρουσιάσουν πολλαπλασιαστικά επιβαρυντικές επιπτώσεις τόσο στη φύση όσο και στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Το πρόγραμμα έχει δύο στόχους:

α) την αποκατάσταση είκοσι επιλεγμένων «μνημείων νερού»¹, που διατρέχουν κίνδυνο κατάρρευσης εξαιτίας της παλαιότητας της κατασκευής και της έλλειψης συντήρησής τους, και
β) τη διαμόρφωση ενός πλαισίου ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και καθοδήγησης της τοπικής κοινωνίας, ενηλίκων και μαθητών, μέσα από συμμετοχική διαδικασία συζήτησης και ανταλλαγής γνώσης αναφορικά με θέματα διαχείρισης νερού στο νησί. Η αποκατάσταση εμπίπτει στο πλαίσιο της ευρύτερης προστασίας του πολιτισμού και του αγροτικού παραδοσιακού τοπίου του νησιού, ενώ η ευαισθητοποίηση στην προοπτική της βιώσιμης διαχείρισης υδάτινων πόρων στο νησί. ■

¹ Να επισημανθεί πως ο όρος «μνημεία νερού» δεν αναφέρεται στη μνημειακότητα των στερνών, πηγαδιών και λοιπών κατασκευών/δομών διαχείρισης νερού, αλλά στην κοινωνική μνήμη αναφορικά με την αξία του υδάτινων πόρων, την οποία έχουν αποκτήσει μέσα από την ιστορία της γενιάς που έχει παρέλθει.

Το αυτοκίνητο και η κλιματική αλλαγή

Μετά την εσπερίδα με θέμα «Κορύφωση παραγωγής πετρελαίου» που έγινε με μεγάλη επιτυχία τον προηγούμενο Μάρτιο στη Θεσσαλονίκη, η συνεργασία της ΕΛΛΕΤ με το Auto Business Review, επεκτείνεται και για τις 5 Δεκεμβρίου οργανώνεται από κοινού ένα διεθνές συνέδριο με θέμα «Το μέλλον του αυτοκινήτου υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής». Στο συνέδριο, που θα γίνει στη Θεσσαλονίκη, θα εξετασθούν οι προοπτικές και η εξέλιξη του αυτοκινήτου υπό το πρίσμα της μεγάλης προσπάθειας που ξεκίνησε ήδη για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας πρόκλησης της αλλαγής κλίματος, και η οποία θα ενταθεί ακόμα περισσότερο στα προσεχή χρόνια. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι ο τομέας των μεταφορών είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή εκπομπών αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου, μετά τον ενεργειακό τομέα, και τόσο η τεχνολογία όσο και ο τρόπος χρήσης του αυτοκινήτου αναγκαστικά θα αλλάξουν μέσα στα προσεχή λίγα χρόνια.

Η εσπερίδα της ΕΛΛΕΤ και του Auto Business Review επιχειρεί να φωτίσει με παρουσιάσεις από εκπροσώπους των μεγάλων κατασκευαστών και από σχεδιαστές αυτοκινήτων, τις αλλαγές που επέρχονται, προκειμένου να προσδιορίσει το ρόλο της πολιτείας, του ενεργειακού τομέα αλλά και του ίδιου του πολίτη ώστε η προσαρμογή να γίνει έγκαιρα, εύκολα, και με όσο το δυνατό χαμηλότερο κόστος. ■

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Περιβαλλοντική Μεταρρύθμιση

Η κρίση ξαναφέρει στο προσκήνιο τη συζήτηση για τη περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση. Και τούτο γιατί, από μια πλευρά η δημιουργία των νέων περιβαλλοντικών βιομηχανιών και η μείωση της φορολόγησης της εργασίας στις οποίες οδηγεί, είναι η μόνη ελπίδα για βιώσιμη έξοδο από την ύφεση και, από την άλλη λύνει το ζήτημα των ελλειμμάτων που φούσκωσαν με τα διάφορα πακέτα βοήθειας στο τραπεζικό σύστημα. Έτσι στις 15-18 Ιουλίου στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου έλαβαν χώρα τρία σημαντικά γεγονότα: **πρώτο**, διήμερο συνέδριο πάνω στο θέμα: *Η περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση-κλειδί για*

μια παραγωγική οικονομία χαμηλού άνθρακα, δεύτερο, η Ετήσια Γενική Συνέλευση της ΜΚΟ Green Budget Europe και **τρίτο**, συνάντηση του Εργαστηρίου του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος για την Περιβαλλοντική Φορολογική Μεταρρύθμιση. Ο Α' Αντιπρόεδρος της Εταιρείας μας Γιάννης Παλαιοκρασσάς ήταν προσκεκλημένος και στα τρία και εκτός από την προγραμματισμένη παρουσίαση με θέμα *Η Περιβαλλοντική Φορολογική Μεταρρύθμιση και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας (CO₂) στο πλαίσιο της Κλιματικής Αλλαγής* έκανε σημαντικές παρεμβάσεις και στα τρία. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί εισηγητές μεταξύ των οποίων

ο καθηγητής Paul Ekins, ο Dr. Stefan Speck και ο Dr. Anselm Gores αναφέρθηκαν στον κ. Παλαιοκρασσά ως τον άνθρωπο που ξεκίνησε όλα αυτά με το 10^ο Κεφάλαιο της Λευκής Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Προς ένα Νέο Πρότυπο Ανάπτυξης*, το 1993.

Εξάλλου στις 25 Αυγούστου ο κ. Παλαιοκρασσάς ήταν προσκεκλημένος της Procter & Gamble ως ο κύριος ομιλητής σε συνάντηση 25 ανώτατων στελεχών της μεγάλης αυτής πολυεθνικής εταιρείας στην Γενεύη, όπου παρουσίασε το θέμα **Η Πράσινη Οικονομία – Διέξοδος από την Τριπλή Κρίση**. Ακολούθησε μακρά συζήτηση με θερμά, επαινετικά σχόλια. ■

Η Ελληνική πρόταση για την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά

Πρωθείται στο Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η προστασία της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και η γνωστοποίησή της ευρύτερα στους Ευρωπαίους πολίτες ήταν το θέμα του συνεδρίου που οργάνωσε στην Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας, πρωτεύουσα της προεδρεύουσας χώρας, το Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, με τίτλο «Πολιτιστική Κληρονομιά, Δημιουργικότητα και Νέες Ιδέες» την Τετάρτη 22 και Πέμπτη 23 Σεπτεμβρίου 2009.

Στο συνέδριο, πήραν μέρος ειδικοί από 45 χώρες της Ευρώπης, μεταξύ αυτών υπουργοί, ανώτατα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Υπουργείων Πολιτισμού των χωρών-μελών, πανεπιστημιακοί καθώς και εκπρόσωποι των ΜΜΕ. Προσκεκλημένοι, ως

κύριοι ομιλητές, ήταν ο Βρετανός Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Bristol και γνωστός δημιουργός της επιτυχημένης σειράς του BBC «Coasts», Mark Horton και η Λυδία Καρρά, υπό την ιδιότητα της ως σκηνοθέτις της «Φωνής Αιγαίου», από την οποία ζητήθηκε να αναπτύξει τις σκέψεις και προτάσεις της για το πώς να γνωστοποιήσει καλύτερα η Ευρωπαϊκή Ένωση στους πολίτες τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Λυδία Καρρά αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στο πρόγραμμα της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «Αειφόρο Αιγαίο», και εισηγήθηκε οι «**Ημέρες Κληρονομιάς**» να μην γιορτάζονται χωριστά από κάθε χώρα, όπως συμβαίνει μέχρι τώρα. Άντ' αυτού πρότεινε την από κοινού επιλογή ενός διημέρου **για όλες τις χώρες**

του Συμβουλίου της Ευρώπης, έτσι ώστε και τα ΜΜΕ να επικεντρώνονται στην Πανεευρωπαϊκή γιορτή της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ας σημειωθεί ότι σήμερα οι «**Ημέρες Κληρονομιάς – Heritage days**» σε κάποιες χώρες γιορτάζονται μαζικά (με παράδειγμα τη Γαλλία όπου φέτος συμμετείχαν 12 εκατομμύρια πολίτες) ενώ σε κάποιες άλλες περνούν σχεδόν απαρατήρητες.

Η πρόταση της Λυδίας Καρρά για ενιαίο εορτασμό βρήκε ανταπόκριση καθώς στα συμπεράσματα του Συνεδρίου οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης, **ανακοίνωσαν πως συμφωνούν και θα την προωθήσουν στις χώρες-μέλη**, από τις οποίες και θα ζητήσουν να την μελετήσουν με προσοχή. ■

Το αειφόρο σχολείο του παρόντος και του μέλλοντος

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΤΕΑΠΗ, Διδασκαλείο Νηπιαγωγών και Τμήμα Χημείας), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Μεσογειακό Γραφείο Πληροφόρησης, διοργανώνουν το **4ο Πανελλήνιο Συμπόσιο με θέμα «Το αειφόρο σχολείο του παρόντος και του μέλλοντος», 22-24 Ιανουαρίου 2010** (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα). Το Συμπόσιο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, όλων των ειδικοτήτων και όλων των βαθμίδων και στους φορείς που με οποιοδήποτε τρόπο ασχολούνται με την Εκπαίδευση για την Αειφορία, σε αρχιτέκτονες, μελετητικά γραφεία, όσους ασχολούνται με τη σχολική στέγη, ειδικούς των ήπιων μορφών ενέργειας και σε κάθε ενεργό πολίτη που ενδιαφέρεται για την αειφορία.

Πληροφορίες: κα Ισμήνη Κάβουρα, τηλ. 210-3225245 και www.ellet.gr

Το συμπόσιο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του θερμού υποστηρικτή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Δημήτρη Τσίρου.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Γαβριέλα Κασουλίδου - Μιτσιδίου

Γεννήθηκε το 1946 στην Αθήνα από Κυπρίους γονείς. Μετοίκησε στη Λευκωσία το 1950. Μεγάλωσε στην Κύπρο και αποφοίτησε το 1963 από το Παγκύπριο Γυμνάσιο Θηλέων Φανερωμένης.

Συνέχισε τις σπουδές μου στο Λονδίνο στο Middle Temple των Inns of Court και απεφοίτησε το 1967 ως Barrister at Law. Επέστρεψε στην Κύπρο και εξήσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου μέχρι το 1975. Το καλοκαίρι του 1975 μετοίκησε στην Αθήνα οικογενειακά ως αποτέλεσμα της Τουρ-

κικής εισβολής. Εργάστηκε δύο χρόνια σε Δικηγορικό γραφείο στον Πειραιά στο ναυτιλιακό τομέα του Δικαίου και το 1978 άνοιξε Ναυτιλιακό γραφείο ως Ναυλομεσίτης με την επωνυμία Saint Sebastian Shipping Co. το οποίο διετήρησε μέχρι το 2003. Έκτοτε ασχολήθηκε με τη συγγραφή βιβλίων. Εκδόθηκαν το 2005 το «Στο Δρόμο για τον Ουρανό», το 2006 το «Ένα Ταξίδι στο Μύθο, στο Αιώνιο Παρόν». Το 2008 το «Οι Κήποι των Αγγέλων», το οποίο πρόσφατα κυκλοφόρησε στην Αμερική με τον τίτλο «Angels' Gardens» και σύντομα κυκλοφορεί το «Η Μάγισσα του Φωτός».

Είμαι παντρεμένη από το 1969 και έχω τρία παιδιά και δύο εγγόνες. Στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ήρθα το 2007 εντυπωσιασμένη από τις πολλές δραστηριότητες στον Πολιτισμό και στο Περιβάλλον ταυτόχρονα.

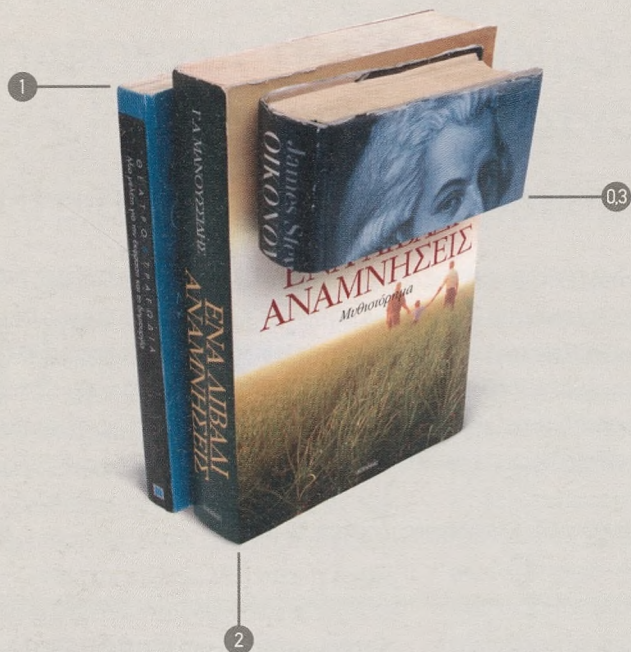
Μιχαήλ Πρώιος

Γεννήθηκε στην Πλάκα, Αδριανού 14 στην Αθήνα. Αποφοίτησε από το 3ο Γυμνάσιο Αθηνών. Διπλωματούχος της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Ρώμης με εξειδίκευση στην Πολεοδομία χωροταξία. Παράλληλη φοίτηση στη

Σχολή Καλών Τεχνών Scuola di Belle Arti di Roma στην σκηνογραφία. Υποψήφιος διδάκτορας από το 1985 στο ΕΜΠ, τμήμα Πολεοδομίας Χωροταξίας. Υποτροφία από το ΙΚΥ το 1992 στο τμήμα Αστικής Γεωγραφίας στο Universitat Autònoma de Barcelona. Ασχολήθηκε με την πόλη της Βαρκελώνης και την επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στον αστικό ιστό. Σύμβουλος στο Πνευματικό Κέντρο του Δ.Αθηναίων από το 1983 μέχρι το 1985 και από το 1985-2008 υπηρέτησε στη Δ/ση Σχεδίου Πό-

λεως του Δήμου Αθηναίων ως μόνιμος υπάλληλος, υπήρξε σύμβουλος τεχνικών θεμάτων επί δημαρχίας Τρίτση (γραφείο μελετών Αθήνας), στο γραφείο Τεχνικών συμβούλων επί δημαρχίας Αβραμόπουλου και Συνεργάτης του αρμόδιου Αντιδημάρχου Τεχνικών Υπηρεσιών κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Εκπρόσωπος του Δ.Αθηναίων στα κοινοτικά προγράμματα Urban Observatory και Quarter Plus και στο Διεθνές Δίκτυο των Υγιεινών Πόλεων. Μέλος του ΣΑΔΑΣ από το 1979 / Μέλος του ΤΕΕ από το 1982 / Μέλος της UIA, διεθνούς ένωσης Αρχιτεκτόνων / Μέλος του ΣΕΠΟΧ (σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών) / Μέλος της Επιτροπής του Θεσμικού Πλαισίου της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος από το 2007 / Ταμίας του ΣΕΠΟΧ 2005-2007 και Γ.Γραμματέας από τον Απρίλιο του 2009.

Γλώσσες: Ιταλικά, Αγγλικά, Ισπανικά. Από το 2008 ελεύθερος επαγγελματίας. Είναι παντρεμένος και έχει δύο παιδιά.

Ο ΜΕΣΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΙΑΒΑΖΕΙ 2,3 ΒΙΒΛΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

Δεν υπάρχει μέσος άνθρωπος.
Υπάρχουν ξεχωριστοί άνθρωποι,
με ξεχωριστές ανάγκες.
Γι' αυτό σχεδιάζουμε τα πάντα
γύρω από εσάς.

www.ote.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα, 105 58 Αθήνα
Κωδικός 2755
Τ: 210 3225245, 210 3226693
F: 210 3225240
E: elet@ellinikietairia.gr
www.ellet.gr

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εκδότης: Γιάννης Μιχαήλ
Συντακτική Επιτροπή: Λυδία Καρρά, Γεράσιμος Αράπης, Γιάννης Παλαιοκρασάς
Διόρθωση κειμένων: Ηλίας Νέλλας - Δημήτρης Καλαϊτζίδης
Υπεύθυνη έκδοσης: Νελίνα Καπετσώνη

